

Asia: Dosentin arvoa ja professorin arvonimeä koskevien yliopistolain säännösten muutostarpeet**Viite: VN/6442/2022-OKM-1 / Esityspyyntö 1.3.2022**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:tä valmistelemaan yliopistojen yhteisen ja perustellun esityksen dosentin arvoa ja professorin arvonimeä koskevien yliopistolain säännösten muutostarpeista oheisen opetus- ja kulttuuriministeriön muistion pohjalta. Esityksen valmistelussa tuli kuulla Dosenttiliittoa, Professoriliittoa ja Tieteentekijöiden liittoa.

Unifi toteaa, että yliopistoissa tai yliopistojen rehtoreiden keskuudessa ei ole tunnustettu yleistä tarvetta dosentin arvoa ja professorin arvonimeä koskevien yliopistolain säännösten muutostarpeisiin liittyen. Yliopistot eivät myöskään ole tehneet esitystä asiasta opetus- ja kulttuuriministeriölle. **Unifin näkemyksen mukaan yliopistolakia ei tarvitse näiltä osin muuttaa** (Unifin hallituksen kokous 17.3.2022).

Dosentin arvoa ja professorin arvonimeä koskeviin mahdollisiin muutostarpeisiin liittyy monia erilaisia näkökulmia, ja mahdollinen muutos edellyttäisi laajaa selvitystyötä. Mikäli nykytilanteeseen haluttaisiin muutosta, selvityksen ajankohta olisi harkittava tarkoin, ja selvitykselle olisi varattava riittävä aika ja resurssit. Myös kansainvälisen selvityksen mahdollisuus olisi huomioitava. Näkökulmia on esitetty myös liitteinä olevissa Dosenttiliiton ja Tieteentekijät ry:n lausunnoissa. Keskeisinä kysymyksiä ovat opetus- ja kulttuuriministeriön laatimien muistossa huomioitujen lisäksi muun muassa dosentin arvon myöntämisen tieteellisiin ja taiteellisiin ansioihin perustuvat myöntökriteerit, vaatimukset suhteessa akateemiseen ja tieteelliseen kriittisyyteen sekä tutkimuksen vapauteen. Suomalaisen dosentin arvon ja professorin arvonimen myöntämisen ja käytön vertaaminen kansainvälisiin käytäntöihin voisi olla järkevää.

Yliopistot eivät katso, että asia vaatisi välitöntä selvittämistä. **Unifi ei siten esitä laajemman selvitystyön käynnistämistä.**

Unifi toteaa, että nykyinen maailmanpoliittinen ajankohta selvityksen käynnistämiseksi ei myöskään ole tarkoituksenmukainen. Yliopistolakia ei pidä avata reaktiona yksittäistapauksiin vaan lain mahdollisen muuttamisen pitää perustua perusteelliseen analyysiin ja arvioon lainmuutostarpeesta.

Unifi on kuullut asiassa Dosenttiliittoa, Professoriliittoa sekä Tieteentekijät ry:tä. Liittojen lausunnot ja kommentit ovat ohessa.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Jukka Kola
puheenjohtaja

Tanja Risikko
toiminnanjohtaja